

YASHIL

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA YUQORI MUHANDISLIK TEKNOLOGIYALARINI ILMIY-AMALIY JORIY ETISH INNOVATSION TARAQQIYOT POYDEVORI

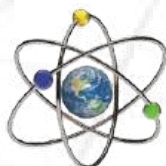
2
0
2
4

MAQOLALAR TO'PLAMI

MAXSUS SON
Iyun-iyul

Digital
Object
Identifier

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Mas'ul muharrir:

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'ZR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'ZR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'ZR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Utayev Uktam Choriyevich, O'ZR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'ZR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'ZR Tabiat resurslari vazirligi, O'ZR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

“ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA YUQORI MUHANDISLIK TEXNOLODIYALARINI ILMIY-AMALIY JORIY ETISH INNOVATSION TARAQQIYOT POYDEVORI”

MAVZUSIDAGI ILMIY MAQOLALAR TO‘PLAMI

MAXSUS KIIYIMLAR TIKISHDA FOYDALANILADIGAN GAZLAMALAR TAHLILI

ORCID 0009-0005-6567-8140

Sayidova MaftunaHamroqul qizi

Buxoro muhandislik-texnologiya instituti doktoranti

Annotatsiya: Maqolada maxsus kiyimlarni tikishda qo'llaniladigan gazlamalarning tola tarkiblari va ular haqida to'liq ma'lumot beruvchi maxsus kiyimlarni ishlab chiqarish uchun mo'ljallangan. Maxsus kiyimlarni ulardan foydalanishga qarab ishchining bajaradigan faoliyati va ish jarayonlari haqida ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: sarja, paxta tolali brezent, fas, tisi, sattori, greta, kondura, panama stretch, poliester.

Abstract: The article is intended for the production of special clothes, which provides complete information about the fiber content of gauzes used in sewing special clothes. Information about the activities and work processes of the worker, depending on the use of special clothes, is presented.

Key words: sarja, cotton tarpaulin, fas, tisi, sattori, greta, condora, panama stretch, polyester.

Аннотация: Статья предназначена для производства специальной одежды, в которой дана полная информация о содержании волокон марлей, используемых при пошиве специальной одежды. Представлены сведения о деятельности и трудовых процессах работника в зависимости от использования специальной одежды.

Ключевые слова: саржа, хлопковый брезент, фас, тиси, сатори, грета, кондора, панама-стретч, полиэстер.

KIRISH

So'nggi yillarda respublikamiz sanoatning barcha jabhalari oldinga siljib bormoqda. Har bir korxona yoki tashkilot, xoh yengil, xoh og'ir sanoat bo'lsin, o'ziga xos kiyim-kechak va unga qo'yiladigan talablarga ega. Maxsus kiyim-kechak ishlab chiqarish uchun mehnat sharoitlari va texnologik jarayonni hisobga olgan holda, barcha sharoitlar gazlama havo o'tkazuvchanligi, mustahkamlik va boshqa ko'plab jihatlarini inobatga olgan tarzda tanlanadi. Maxsus ish kiyimlari og'ir ekologik sharoitlardan ishonchli himoya qilish uchun mo'ljallangan maxsus matolardan tayyorlanadi. Maxsus kiyim barcha sohalarida zarur: oziq-ovqat sanoati, metallurgiya, neftni qayta ishlash sanoati, qurilish, tibbiyot va boshqalar. Bundan tashqari, mehmonxonalar, savdo markazlari va boshqa jamoat joylarida xizmat ko'rsatuvchi xodimlar maxsus kiyim kiyishlari shart.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ilmiy tadqiqot davomida analiz va sintez, analitik tahlil, qiyosiy tahlil usullaridan samarali foydalanilgan. Tadqiqotimizda qiyosiy tahlil, analitik tahlil yo'nalishlari orqali muammoni chuqurroq o'rganishga harakat qilingan. Muammoni yechimiga olib boruvchi strategik yo'nalishlar belgilangan. Tadqiqotning obyekti sifatida xizmat ko'rsatish sohasi tanlab olingan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maxsus ish kiyimlari uchun matolarning vazifalari nimadan iborat va u qanday vazifalarni bajaradi? Avvalo maxsus kiyim qulay va xavfsiz ish sharoitlarini ta'minlashi kerak, himoya funktsiyalari turli sohalarida ishlash misoli yordamida farqlanadi. Har qanday ish kiyimi ikkita talabga javob berishi kerak: qulaylik va yuqori darajadagi himoya vazifasini bajarishi kerak.

Har bir inson kun davomida o'rtacha 6-8 soat va undan ortiq ish vaqt oralig'ida mehnat faoliyatida maxsus kiyim kiyadi. Shuning uchun ish kiyimlarini uzoq vaqt kiyish mumkin va inson tanasi bilan doimiy aloqada bo'ladi, kiyim tikishda ishlatiladigan matolar inson tanasiga juda mos kelishi juda muhim omillardandir.

Chunki har bir ishchi ish jarayoniga mansub va qulay kiyimda ishlashni xohlaydi, bu foydali ish koeffitsientiga ham ta'sir etadi. Maxsus kiyimlar uchun gazlama tanlashda, asosan, himoya vositalari va yuqoridagi

xususiyatlar hisobga olinishi, balki tikuvchilik ishlab chiqarishda matolarni tikish imkoniyati ham, uni ishlatish uning kiyish muddati va qulayligi va gigienik xususiyatlari nazarda tutiladi. Maxsus kiyimlarni tikish uchun ishlatiladigan matolar kiyimda ham qo'llaniladi, u himoya darajasi bilan uzviy bog'liq deb hisoblanadi va bir qator guruhlarga bo'linadi:

- metallurklar uchun maxsus kiyim matolari (1-guruh);
- neft konlari ishchilari uchun maxsus kiyim matolari (2-guruh);
- payvandchilar uchun maxsus kiyim matolari (3-guruh);
- umumiy ishlab chiqarish sohalarida ishchilar uchun maxsus kiyim matolar (4-guruh) kabi turlarga

bo'linadi[1].

Ish kiyimlari uchun gazlamalarning vazifalari, ularning kategoriyalari va asosiy xususiyatlari tikish uchun ishlatiladigan material quyidagi funktsional talablarga javob berishi kerak:

1. Dermatologik standartlarga muvofiqligi;
2. Tayyor mahsulotlarni kiyganda qulaylik;
3. Turli xil tashqi omillarning zararli ta'siridan himoya qilish;
4. Foydalanuvchilarning o'z vazifalarini muvaffaqiyatli bajarish qobiliyati;
5. Estetik ko'rinish.

Turli faoliyat turlarida ishchilar uchun ish kiyimlari uchun eng yaxshi materialni to'g'ri tanlash uchun to'qimachilikning asosiy toifalarining xususiyatlarini bilish zarur.

Zamonaviy to'qimachilik sanoatida an'anaviy texnologiyalar bilan bir qatorda innovatsion usullar va materiallar qo'llaniladi. To'qimachilik turli mezonlarga ko'ra tasniflanishi mumkin:

- *xom ashyo* – zig'ir, paxta, jun, ipak, bambuk, sintetik tolalar, sun'iy tolalar;
- *to'quv* – sarja, polotno, rogoshka, reps, satin;
- *maxsus xususiyatlar* – yong'inga chidamlilik, namlikka chidamlilik, kimyoviy qarshilik.

Muayyan turdagi maxsus ish kiyimlari qaysi matodan tayyorlanishi soha vakili qanday vazifani bajarishi, ish joyi muhiti va haroratini inobatga olgan holda gazlama tanlanadi. Masalan, tibbiyot xodimlari kimyoviy vositlarga chidamli va tezda kir tashlashi, ofitsiantlar va sotuvchilarning kostyumi turli xil kirlanish, yog'va rangni singdirmaydigan takroriy yuvishga bardosh berishi kerak.

Oziq-ovqat sanoati xodimlari uchun kiyim-kechakning yog' va namlikni yo'qotish xususiyatiga ega bo'lishi muhim ahamiyatga ega, ma'muriy xodimlar uchun kiyim-kechak ish kuni davomida tashqi ko'rinishga ega bo'lishi kerak bunda to'qimachilikning estetik fazilatlarini birinchi o'ringa chiqadi.

Maxsus kiyimda qo'llaniladigan matolar barcha talablarga javob berishi kerak, mexanik ta'sirlarga chidamli, suyuqlikni singdiruvchi, havo o'tazuvchanlik yoki havo o'tkazmasligi, issiqlikni saqlab turishi kerak bu albatta kasbiy ehtiyojdan va soha vakilining bajaradigan ishiga bog'liq. Masalan, o't ochiruvchilar maxsus kiyimlarini olsak ularning ish jarayonida olovga chidamli gazlamalardan foydalaniladi ammo gazlamalarning egilishi, siqilish deformatsiyalari ta'sirida uning ishjarayonida noqulaylik tug'dirgani bilan insoni issiq harorattan, kuyishdan asraydi. Maxsus kiyim-kechak matolari jahon standarti talablari, sifat ko'rsatkichlari, to'g'ridan-to'g'ri normativ-huquqiy hujjatlarga ega bo'lgan materiallar, xom ashyo turlari bo'lishi kerak.

Maxsus ish kiyimlarini tikish uchun mato bardoshli va yemirilishga chidamli, ko'plab yuvishlarga va umurboqiyli yuqori bo'lishi kerak. Chunki ish kiyimlari o'zining estetik ko'rinishini ham yo'qotmasligi takroriy yuvishga bardosh berishi kerak va tibbiy kiyimlar bir nechta sanitariya protseduralaridan o'tadi, shu jumladan turli mikroorganizmlardan tozalash maqsadida sterilizatsiyasi jarayonlaridan o'tishi mumkin. Sifatli gazlamalardan tayyorlangan maxsus ish kostyumlari yuqorida aytilgan jarayonlariga qaramay o'z shaklini yaxshi ushlab turashi, kichraymayligi, quyosh nuriga chidamli bo'lishi, ishqalanish va kirlanishga chidamlilik xususiyatlari juda muhim omil hisoblanadi. Shunga asoslanib, ochiq havoda ishlovchi soha vakilining vazifalaridan kelib chiqib, ish sharoitlariga qarab gazlamalar tanlanadi [2].

Maxsus ish kiyimlari uchun matoga qo'yiladigan talablar: ishchining ergonomik harakatini cheklamasligi, gigroskopiklik, metal uchqunlari, ifloslanish, mexanik shikastlanishdan himoya qilishi, sanitariya-gigiyena talablari va mehnat sharoitlariga javob berishi kerak [3].

Maxsus kiyim matosi yuqorida aytilgandek, jahon standarti talablariga, sifat ko'rsatkichlariga javob berishi, materialning normativ-huquqiy hujjatlariga bevosita egalik qilishi, xom ashyo turlari bo'lishi kerak. Tikish uchun tabiiy, aralash va sunii tolalardan to'qilgan matolardan tikiladi, yuqorida tavsiflanganidek, har bir soha vakilining ish jarayonidan kelib chiqan holda gazlama qalinligi va havo o'tkazuvchanlik, fizik-kimyoviy xususiyatlarini hisobga olgan holda muhitiga qarab tanlanadi.

To'qimachilik tolalari tabiiy va kimyoviy guruhlarga bo'linadi. Har xil turdagi xom ashyolardan tayyorlangan matolarning afzalliklari va kamchiliklari mavjud.

Masalan, hayvon (jun, ipak) va o'simlik (paxta, zig'ir) kelib chiqishi tabiiy tolalardir, ular tabiiy xom ashyodan olinganligi uchun hech qanday allergik reaksiyalar paydo bo'lmaydi va elektrlashmaydi va havo o'tqazuvchanlik juda yuqori bo'ladi. Muhim kamchiliklar ularni qo'llash doirasini toraytiradi:

- paxta yuvilganda juda qisqaradi, g'ijimlanadi, kirlanish darajasi yuqori va deformatsiyalanadi;
- zig'ir matosi juda g'ijimlanadi va hosil bo'lgan burmalarni tekislash juda qiyin;
- jun har mavsumda qo'llab bo'lmaydi, deformatsiyalanadi va eskiradi;
- ipak yuvilganda qisqaradi, eng kichik ta'sirdan g'ijimlanish va kirlanishga moyil dog'lar paydo bo'ladi.

Shuning uchun ham gazlamalarga sun'iy va sintetik tolalarni (viskoz, poliester, akril, bambuk) kiritish orqali yuqoridagi salbiy xususiyatlarni kamaytirish mumkin [4].

TAHLIL VA NATIJALAR MUHOKAMASI

Tabiiy matolar, tabiiy tolalar organik moddalardan iborat bo'lib, ularning asosiy afzalligi – “nafas olish” va terni singdirish qobiliyati juda yuqori, ular tikishda va paxta matolarini ishlab chiqarishning har bir guruhida qo'llaniladi: ko'ylak, shim, bluzkalar va boshqalar uchun kiyim tikishda keng qo'llaniladi. Yuqori zichlikdagi to'quvli paxta matosi (260 g/m²) jismoniy faollikni oshirish bilan bog'liq ishlar uchun ishlatiladi. Kamchilik shundaki, ulardan tayyorlangan maxsus kiyim juda bardoshli emas, g'ijimlanish va qisqarish (torayish) holatlari bo'ladi.

Sarja - mexanik shikastlanishdan himoya qiladi, chirishga chidamli va shaklini mukammal saqlaydi.

Paxta tolali brezent - metallurqlar uchun payvandlash kostyumlari va kiyim-kechak tayyorlash uchun ishlatiladi. Tuval olovga chidamli vosita va kislotaga chidamli emdirish bilan ishlov beriladi, bu uni nafaqat yuqori haroratga, balki kimyoviy reagentlarga ham chidamli qiladi.

Fas – mato denimga o'xshaydi, lekin ancha zichroq va bardoshlidir. Mato antistatik xususiyatlarga ega va changning eng yuqori darajasiga mos keladi. Ushbu matodan tikilgan kiyimlar tog'-kon sanoati, yog'ochni qayta ishlash va sement zavodlari uchun ajoyib imkoniyatdir. [5].

Aralash tolali matolar – tabiiy tolalar va suniiy tolalar qo'shilmasidan iborat bo'ladi, bunda to'qilgan to'qima juda sifatli estetik jihatdan ko'rinishli va gazlama chidamlilik darajasi bir qancha yuqori bo'ladi. Ularning yuqori sifatli (kuch, estetika va boshqalar), shuningdek, arzon narxlar tufayli ular ish kostyumlarini ishlab chiqarish uchun boshqa materiallarga qaraganda tez-tez ishlatiladi. Ko'pincha, ish kiyimlari uchun aralash mato 30-35% paxta va 65-70% poliesterdan iborat. Bu nisbat yaxshi, chunki u paxtaning tabiiyligini his qilish imkonini beradi va barcha turdagi jarayonlar bilan ishlov berish uchun idealdir [6].

TiSi – tarkibi 35% paxta va 65% poliester mavjud, zichligi (120 g/m²).

Sattori - paxta 65% va poliester 35%, (200 g/m²). Uy-joy kommunal xo'jaligi, qurilish va yo'l ishchilari uchun kiyim-kechak matolardan tayyorlanadi.

Greta – tarkibi paxta 53% va poliester 47%, (220 g/m²). Matoning ichki qismi tabiiy tolalardan, tashqi qoplamasi sintetik tolalardan qilingan.

Diorit – tarkibi paxta 55% va poliester 45%, (240 g/m²). Yomg'irda mato namlanmaydi.

Kordura – tarkibi poliamid 90%, paxta 10%, (270 g/m²). Materiallar suv o'tkazmaydigan xususiyatlarga ega va kimyoviy moddalarga juda chidamli. Matodan asosan ryukzaklar, poyabzallar, sport anjomlari va kiyim-kechak buyumlari tikishda foydalaniladi.

Panama Stretch – tarkibi paxta 60%, poliester 40%, (270 g/m²). Bardoshli “nafas oladigan”, shaklini yaxshi ushlab turadi va cho'zilmaydi. Mato tanadan namlikni tezda olib tashlaydi, shuning uchun u ko'pincha sport kiyimlarini tikish uchun ishlatiladi [7].

Sun'iy matolar. Sellyulozadan va tabiiy tolalarni qayta ishlash chiqindilaridan – viskoza, modal, asetat ipaklaridan tayyorlanadi. Ular havo va namlikning yaxshi o'tishiga imkon beradi, teginish uchun yoqimli, burishmaydi va ishqalanishga bardoshli. Kamchilik – bu sirtida granulalar hosil bo'lishi. Uglevodorodlarni kimyoviy qayta ishlash natijasida olingan sintetik tolalar yuqori ishqalanishga bardoshliligi, mustahkamligi, kam qisqarishi va burishishi bilan ajralib turadi [8].

Sintetik matolar. Ular viskoza, asetat, triasetat tolalaridan olinadi va ularning turli kombinatsiyalari ham bo'lishi mumkin. Ushbu material diagonal, twill va tekis ipli to'quvlarga ega bo'lishi mumkin. U elektrlashtirilgan va ishqalanishga beqaror bo'lish qobiliyati bilan ajralib turadi.

Ish kiyimlari uchun ushbu toifadagi to'qimachilikdan faqat bittasi ishlatilishi mumkin bo'lgan kasblar mavjud. Masalan, yuqori haroratlar, payvandlash yoki isitiladigan yuzalar bilan shug'ullanadigan mutaxassislar uchun paxta matolarini ish kiyimlari yoki paxta va zig'ir kombinatsiyasi uchun ishlatish tavsiya etiladi. Sababi bu ishchi xodimlar yuqoridagi sharoitlarda sun'iy va aralash materiallar yonib ketishi yoki erishi mumkin, bu xavfsizlik qoidalari bilan ruxsat etilmaydi [9].

1-Jadval.

№	Matoning nomi	Mato tarkibi	Mato zichligi, g/sq. m
1	Temp	paxta - 49% poliester - 51%	220
2	Sizu	paxta - 23% poliester - 77%	139
3	Calico	paxta - 100%	142
4	Twill 38 YUD	paxta - 100%	260
5	Oksford	poliester - 100%	125
6	Sharq	poliester - 100%	180
7	Gabardin	poliester - 100%	180
8	TiSi	paxta - 23% poliester - 77%	120
9	Duspa 240T	poliester - 100%	100
10	Bog'langan	poliester - 100%	160
11	Shamol o'tkazmaydigan (to'lqinli)	poliester - 100%	80
12	Magpie	Viskoza - 35% poliester -65%	160-170
13	Astar 190T	poliester - 100%	60-65
14	Indura	paxta - 100%	305
15	Astakon	poliester - 100%	110
16	Foremen	poliester - 67% paxta - 33%	260
17	Poliamid	poliester - 100%	300
18	Fas	paxta - 100%	360
19	Klopman	poliester - 65% paxta - 35%	245
20	Relyef mato Pique	paxta - 100%	180

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqorida ko'rsatilgan gazlamalar har birinin tarkibi va fizik-kimyoviy xususiyatiga qarab qo'llanilib kel-moqda. Yengil sanoat iqtisodiy o'sishning eng muhim vazifasi bo'lib, ishlab chiqarishni modernizatsiyalash va ilg'or texnologiyalarni (jumladan, yangi materiallar, nanotexnologiyalari va nanomateriallar texnologiyalarini) joriy etish orqali uning moddiy-texnik bazasining raqobatdoshlik darajasini oshirishdan iborat, shuning uchun biz zamonga qarab rivojlanish strategiyasidan borsak bozor iqtisodiyoti undagi xizmat ko'rsatish sohasi yanada sifatli bo'ladi. Bunda biz taklif qilayotgan maxsus kiyimlar ishlab chiqarishda mahalliy gazlamalar turini ko'paytirish va sifatini talab darajada oshirish ichki bozorlarimiz arzonlashuviga va aholiga yanada qulaylik olib keladi. Chunki barcha xizmat ko'rsatish va ishlab chiqarish soha vakillari foydalanigan kiyim-kechak mahalliy korxonalari ham xom-ashyo ham mahsulot yetishtirsa ko'plab ish o'rinlari yaratilgan bo'lardi. Bu maqsad qilingan barcha izlanishlar va tadqiqotlar barcha soha vakillariga uchun yangilik bo'ladi, texnologiya asrida yangi turdagi yuqori raqobatbardosh kiyimlarni yaratish, ularning ishonchligini ta'minlangan holda, ratsional konstruksiyani yaratish, optimal texnologik parametrlarini ishlab chiqish, maxsus kiyim turlarini ko'paytirish va sifat ko'rsatkichlarini takomillashtirish dolzarb ilmiy-amaliy masalalardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Tilaboldiyeva M.A., Maqsudov N.B. Maxsus ish kiyimlari uchun gazlamalar tahlili.
2. O'zbekiston Respublikasining 2016-yil 22-sentabrdagi O'RQ-410-sonli "Mehnatni muhofaza qilish to'g'risida"gi qonuni. lex.uz
3. <https://swg.style/blog-ru>
4. <https://swg.style/blog-ru>
5. <https://y-ivanycha.ru>
6. Ubaydova, V., Azimova, M., & Khudoyberdieva, S. (2024, January). Creation of a mathematical model of computer-aided design of patterns and ornaments for gold embroidery. In AIP Conference Proceedings (Vol. 2969, No. 1). AIP Publishing.
7. Ubaydova, B. Э. (2022). Государственная программа развития легкой промышленности в Узбекистане. Научное издание, 33.

8. "Fan va texnologiyalar taraqqiyoti" ilmiy – texnikaviy jurnal.Sayidova M.H., Po 'latova S.U. Maxsus kiyimlarning kelajak loyihasi.
9. The fourth industrial revaluation and innovative technologies dedicated to the 100th anniversary of the Natoinal Leader Heydar Aliyev Сайидова Мафтуна Хамрокул кизи.ПулатоваСабохат Усмановна
10. К ВОПРОСУ ОБ ИСПОЛЬЗОВАНИИ ЭЛЕМЕНТОВ СОЛНЕЧНЫХ БАТАРЕЙ В ОДЕЖДЕ 2, 136-138.

MUNDARIJA

Muhandislar – taraqqiyot tayanchi	4
Sadoqat Siddiqova	
Исследование влияние азотсодержащей добавки на процесс окисления битумов	9
Юлдашев Норбек Худайназарович	
Ziyorat turizmining iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy ta'siriga oid muammolar yechimida terminologiyaning ahamiyati.....	14
Malohat Jo'rayeva, Shavkat Bafojev	
Eksploatatsiya davrida kompressor moylarining ishlashi va fizik-kimyoviy xususiyatlari o'zgarishining o'ziga xosligi	19
Xo'jaqulov Aziz Fayzullayevich	
Tabiiy gazning oltingugurtli qo'shimchalarining fizik-kimyoviy xossalarini tadqiq qilish	24
Muxtor Jamolovich Maxmudov, Ramazonov Bahrom G'afurovich	
Автоматическое формообразование пневматических опалубок бикубическими сплайнами.....	30
Ядгаров Ўктам Турсунович, Ахмедов Юнус, Асадов Шухрат Кудратович	
Optimizing the efficient transport of mass from alternative energy sources and the process of heat and mass exchange during the processing of spices	37
Khayrullo Djurayev Fayzievich, Mizomov Mukhammad Saydulla ugli	
The role of digitalization in regional development and the utilization of their potential for sustainable development	44
Jafarova Khilola Khalimovna	
Разработка новых структур и способов выработки комбинированного трикотажа с повышенной формоустойчивостью на базе интерлочного переплетения	48
Гуляева Г.Х., Мукимов М.М., Каримова Н.Х.	
Кислотная активация навбахорской бентонитовой глины	53
Хужакулов Азиз Файзуллаевич, Хотамов Кобил Ширинбой угли	
Mustaqil ta'limni tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanish metodikasini takomillashtirish.....	58
Murodova Zarina Rashidovna	
Kislorodli birikmalar asosida olingan antideetonatsion kompozitsiyalarning ai-80 avtomobil benzinini detonatsion barqarorligiga ta'sirini tadqiq qilish	66
Saloydinov Aziz Avazovich	
Buxoro viloyatining investitsion jozibadorligini oshirish yo'llari.....	70
Akramova Obida Qosimovna	
Исследование механико-технологических параметров глубокого рыхления почвы подпахотного горизонта.....	77
Н.С.Бибутов, Ф.Ю.Хабибов, Ш.М.Муродов	
Разработка экспериментальной установки энергосберегающего измельчителя фруктов и овощей для производства сок с мякотью.....	85
Ф.Ю. Хабибов, Х.Х. Ниязов	
Туризм: типология и классификация.....	95
Малохат Мухаммадовна Жураева, Марупова Гульноз Умарджоновна	
"Yashil energetika"ni rivojlantirishni rag'batlantirishning me'yoriy ko'rsatkichlarini ishlab chiqish.....	99
Sadullayev Nasullo Ne'matovich, G'afurov Mirzoxid Orifovich, Ne'matova Zuxra Nasullo qizi	
Umumiy ovqatlanish korxonalarida xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda diversifikatsiyalangan milliy hunarmandchilik mahsulotlaridan foydalanishning ahamiyati.....	108
Ruziyeva Gulinoz Fatillolevna, Raximova Dilorom Sulaymonovna	
Polimerlar ishlab chiqarishda hamda ularni qayta ishlashda hosil bo'ladigan chiqindilardan samarali foydalanish jihatlari.....	114
Raxmatov Sherzod Shuxratovich, Sadirova Saodat Nasreddinova, Niyozova Rano Najmiddinova, Axmedov Hafiz Ibroimovich	
Kichik quvvatli, energiya samarador shamol turbinalari ko'rsatkichlarining tahlili.....	118
I.I. Xafizov, F.F. Muzaffarov, M.Sh. O'ktamov	

Анализ ингредиентов пищевых продуктов с помощью нейронной сети	127
Мухамадиева Зарина Баходировна	
Dizel moylarini reologik xossalarini tatqiq qilish	132
Xo'jaqulov Aziz Fayzullayevich, Toshov Mavzuddin Sa'dullo o'g'li	
Анализ состав и свойства нефтяных остатков и битумов	136
Юлдашев Норбек Худайназарович, Махмудов Мухтор Жамолович, Комолов Руслан Илхомбекович	
Kambag'allikdagi tarkibiy o'zgarishlarning aholi turmush forovonligi darajasiga ta'sirining ahamiyati.....	141
Xayitov Sherbek Naimovich	
Maxsus kiyimlar tikishda foydalaniladigan gazlamalar tahlili	148
Sayidova MaftunaHamroqul qizi	
Production of tomato paste	153
Ergasheva Muhabbat Komil kizi	
Problems of development of research and innovative activities in higher educational institutions.....	156
Rakhimova Dilnoza Davronovna, Alimova Ruxsora Xamzayevna	

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. Maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.